בס"ד כ' שבט תש"פ

"ישיבישע בלאט"

"שאלות" ו"מראי מקומות" על ה"דף – היומי"

ברכות מד.

הביאו לפניו מליח תחילה וכו', ויל"ע אי אכל את הטפל קודם העיקר ג"כ אינו מברך? עי' תיו"ט ותוס' אנשי שם במשניות מה שדייקו מכאן, ועי' תרומה"ד שו"ת לא, ב"י ריב' א' דרכי משה שם ומג"א סק"ד, א"א ומ"ב על דבריו ועי' באחרונים (אשר לשלמה מועד יד' ועוד) איך שביארו דבריהם, ע"ע חי' רא"ל ח"א א'.

מברך על העיקר ופוטר את הטפל, ויל"ע האם זהו בגלל שהעיקר פוטרו, או שכיון שבא בתור טפל זהו אכילה גרועה שאינה צריכה לברכה? עי' חזו"א כז' סק"ט, חי' רא"ל ח"א א', עמק ברכה ברכה"נ אות ה'.

בפירות גינוסר וכו', וקשה דא"כ הפירות הם העיקר ולא המליח? עי' תוד"ה באוכלי, ובתר"י, ועי' ב"ח ריב' ב', ט"ז ומג"א שם, וצל"ח, ועי' חזו"א כז' סק"ט מה שהוכיח מדברי התוס', והאם מליח תמיד פוטר הפת? עי' מהרש"ל בהגהות לטור שם, ט"ז סק"א ושעה"צ סק"ט, והאם צריך ליטול ידיו לפת כשהוא טפל? עי' שו"ת הרמ"א סי' א' פרישה ומג"א ריב' סק"ג.

ובדקו רבנן וכו', ויל"ע למה טרחו לבדוק דבר זה בחו"ל? עי' בן יהוידע באור יפה בזה.

אבל ענבים תאנים ורימונים וכו', והנה מחלוקתם הא על ז' המינין ולמה נקט דווקא אלו? עי' צל"ח

ורבנן, ארץ הפסיק הענין, וא"כ קשה מנין להם שמברך מעין ג'? עי' רשב"א רא"ה וריטב"א, רמב"ן לקמן מט: ורבינו יונה, ועי' כס"מ ברכות ח' יב' וכן ב-א' ב' נ"מ לפי זה האם ברכה זו מה"ת או לא, ועי' מנחת ברוך סי' סו"ע ג'. ועוד בענין זה עי' נשמת אדם כלל מז' סק"א,

למיעוטי הכוסס את החיטה, ומה דינה לפי רבנן? עי' לעיל לז. ותוס' וראשונים שם.

אפירי דעץ על העץ ועל פרי העץ, ומה מברכים על יין, וכן איך חותמין? עי' תוד"ה על, רי"ף תר"י וריטב"א, ועי' מג"א רח' סקי"ז, ומחצה"ש שם, ולענין לצאת בברכה זו על עוד פירות שאכל (לא מ-ז' מינים)? עי' רשב"א כאן בשם הרמב"ם, טור רח' בשם הרא"ש ב"ח שם ותרומה"ד שו"ת ל' גליון רעק"א על השו"ע וט"ז סקי"ט

דקדוקים בנוסח הברכה וסדרה: עי' פה בתר"י והרשב"א, רמב"ם ברכות ח' ד', טוב"י וב"ח רח', רא"ה, ומשמר הלוי מד' בשם הגרי"ז

מיחתם במאי חתים וכו', באור הקושיא והראיה מר"ח: עי' רש"י וריטב"א, הגהות הגר"א, וגירסת הרי"ף כאן, ועי' העמק שאלה נא' סקט"ו

תוד"ה על, מש"כ בשם ר"ח, ע"ע תר"י, ולהלכה עי' סי' רח' יב' ושם מג"א מחצה"ש פרמ"ג א"ר ומ"ב.

אלא איפוך וכו', ואיך מברכים כשאוכלים פירות חו"ל בארץ ולהיפך? עי' ריטב"א ומ"ב סקנ"ב-נד'

מתני' מליח · כל דבר מלוח: **רבי'** פירות גנוסר · פירות לארץ יש כגנת הבוכים מן הפת: **ויונה**. משמע מידי דבר אכילה: **מזונות**. דבר המשובח: **דעריך דודבא מפיפוי'**. מהאוכל מחליק ממלאתו מתוך לחלח פעים בארבו מחליק: **עד דמריב**. דעמו מטרפת: **באלונטי**. שלוכלוסי בני לחם: **ספלי תורה אור**

עריס. ספלים מלאים חתיכות דג תחוך שקוראים מוריי"ש: **לקולאי תאנים**. למאכל פוטנים שקוראים תאנים וכיו מרוכים עד שכל אלו לריכין לחם למאכל: **כריכות**. לריכין לחם: **כריכות**. קוביי"ל"ש בלעז"ו: **משלש כריכות בחדש**. ג' פעמים בחדש מוריידים ממנו כך: **שמנים וזונות מחיים**. שנים שחיים היו מלוח וכן מזונותיהם: **שריף**. תכשיל לת שיש בו מרק כמו שורפה היה: **מתני' מברך אחריסס ג' ברכות**. ל"ג לעמעמיה דלמר לעיל בפירקין (דף לז.) כל שהוא מז' המינים מברך אחריו ג' ברכות: **אפילו אכל אלף**. אל ירק: **ומוא מזונו**. אסמך עליו למזון: **ומסרגון**. לרכי אפוקין: **גבי' וברכם**. אכולהו קאי וכההוא קרא ג' ברכות לרמיי כדלמרינן בפרק אלמה שאכלו (דף מחב): **ארץ הפסיק הענין**. ולא קאי וברכם אלא אלחם דסמיך ליה: **ור"ג סמוא**. הפסקה לפרושי הכוה דכתיב בקרא קמת אתה ולמעוטי שאם כסכסה המות שהיא אין מ' בכלל ברכה אחי"כ עשאה לחם: **המשה המינים**. כולם מין דגן חטין ושעורין וכוסמין ושבולת שועל ושיפון כיסמין מין חטה שבולת שועל ושיפון מין שעורה: **מברך עליו ג"מזונות**. **אם עשאו הבשיל: כל שאוא מז' המינים**. משאר ז' המינים שלמעורים בבסמוק ולינו מין דגן: **אפרי דעץ על סגן ועל פרי הגפן ועל אחן המדם עוכה ורחבה**. אחרייהו קאי כולה עד סופה: **רב אמים בר"מ בו'**. אל"ג דדמיא לבתרלי: **הכא אמי**. מי מחתמינן בתרתי בהאי גוונא כגון על האחן ועל הפירות ולא הוא אחתמה בשתים ממש כדמפרש לה בפרק אלמה שאכלו (דף מט.): **הא לן והא לכו**. רב חסדא מבכל ובכבל אחמי על האחן ועל פירותיה ור' יוחנן מאלר ישראל ואתם אחמי על הפירות: **אגן מברכינן**. על פירותיה אחרן ישראל לאותה קאי ואגן לא אכלינן מינייהו ומברכים עליהו: קופרא

רבות וחסרונן: **גבי' מ"ט דר"ג** דכתיב °ארץ חטה ושעורה וגו' וכתיב ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם וגו' וכתיב °ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך ורבנן ארץ הפסיק הענין ור"ג נמי ארץ הפסיק הענין ההוא מבעי ליה *למעוטי הכוסס את החטה א"ר יעקב בר אידי א"ר רבינא °כל שהוא מרחשת המינין בתחלה מברך עליו בבו"מ ולבסוף ברכה אחת מעין שלש אמר רבה בר מרי אריב"ל כל שהוא משבעה המינין בתחלה מברך בורא פרי הגפן ולבסוף ברכה אחת מעין שלש א"ל אביי לרב דימי מאי ניהו [6] ברכה אחת מעין שלש א"ל °אפירי דעץ על העץ ועל פרי העץ ועל תנובת השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שהנחלת לאבותינו לאכול מפריה ולשבוע ממטובה רחם ה' אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל מקדשך ועל מזבחך ותבנה ירושלים עיר קדשך במהרה בימינו והעלנו לתוכה *ושמחנו בה כי אתה טוב ומטיב לכל דחמשת המינין על המחיה ועל הכלכלה ועל תנובת השדה כו' וזותם על הארץ ועל המחיה מיתתם במאי חתים כי אתא [7] רב דימי אמר רב חתים בר"ח ברוך מקדש ישראל וראשי חדשים הבא מאי רב חסדא אמר על הארץ ועל פירותיה ור' יוחנן אמר על הארץ ועל הפירות א"ר עמרם *ולא פליגי הא לן והא לה מתקיף לה ר"נ בר יצחק אינהו אכלי ואנן מברכין °אלא איפוך רב חסדא אמר על הארץ ועל הפירות ר' יוחנן אמר על הארץ ועל פירותיה אמר

באוכלי פירות גנוסר שנו. שהמליח עיקר שהוא כח להשיב הלב שמאכל מפני מתיקות הפירות והפת שלאחריו שפל מעשיב אחרת שמאכל הפירות ולא"ל עיקר ומליח עפל ולבריך על הפירות ולפטר כולהו וי"ל דמיירי שלא אכל הפירות כאותו מעמד ליע בשעה שאכל פירות גנוסר לא היה שם עדיין מליח ופת דלא היה יודע שיתלם לכו מתחם המתיקות: **מברך** על המלים. ואף על גב דלתמעטינן דפת פוטר את הפרפרת אינמרינן לתמעטינן דפעמיים דפת עפל: **רבי** עקיבא אומר אפי' אכל אלף והוא מזונו כו'. ולא דמי להסיח דלעיל (דף לז.) הי"ג נתן רשות לי"ש לברך וכו' דשלחי הכא דאיקבע מזונים עליה: **על** הגפן ועל פרי הגפן. אכל על היין מברכים על הגפן ועל פרי הגפן דכיון דיין קובע ברכה לעצמו מעשה חביבותיה הוא הדין לאחריו ובתחילתו יש שתחתמין על אחרן ועל הפירות ויש שתחתמין על הגפן ועל פרי הגפן מיהו לכאורה משמע דל"ש לענות התחימה שהרי אין לאו מעצן לך לומר פרי הגפן במקום פרי הגפן אבל בעצמה היכא דלא מברכינן על הגפן אלא בתחתמה על האחן ועל הפירות כיון שמי אין לענות וכו' המיינינו מלריך להחיל בה מעין המאוחרת בתבה וכי"ש וכן משמע בירו' ומיהו לא הנו הטולה כן ויכול להיות מה שמחיריים מעין המאוחרת היינו דוקא בימיהם שהיו רגילין לקבוע אין ומאיני פירות לבל הלידיהא לא קבעי ופרי"ת היכא דאכיל מיני מזונות בגון דייסא ותמרים ומתי תמרא מברך ברוך אתה ה' אל"ה על המחיה ועל הכלכלה על הגפן ועל פרי הגפן ועל הגפן ועל פרי הגפן ועל הגפן ועל פרי הגפן ועל הגפן ועל מטבת הבדה וכו' ואותם בלי אל"ה ועל האחן ועל המחיה ועל הפירות [ב] שם (כי אחת לב דימי אל' הכים בלא כדבר מקרא ישראל ולא"ה סמא מלי) הפ"ש:

מתני' "הביאו לפניו מליח (ה) תחלה ופת עמו מברך על המליח ופוטר את הפת שהפת מפלה לו *זה הכלל כל שהוא עיקר ועמו מפלה מברך על העיקר ופוטר את המפלה: **גבי'** ומי איכא מידי דהוי מליח עיקר ופת מפלה אמר רב אחא בריה דרב עויירא אמר רב אשי באוכלי פירות גנוסר שנו *אמר רבה בר בר חנה כי הוה אזלינן בתריה דרבי יוחנן למיכל פירות גנוסר הוינן בי מאה מנקטינן ליה לכל חד וחד עשרה עשרה וכי הוינן בי עשרה מנקטינן ליה כל חד וחד מאה מאה וכל מאה מינידו *דוה מחזיק להו צנא בר תלתא סאוי *ואכיל להו ומשתבע דלא טעים זיונא זיונא ס"ד אלא אימא מזונא רבי אבהו אכיל עד דהוה שריק ליה דודבא מאפותיה ורב אמי ורב אסי הוו אכלי עד דנתור מזיהו רשב"ל הוה אכיל עד דמריד ואמר להו רבי יוחנן לדבי נשיאה והוה משדר ליה רבי יהודה נשיאה באלושי אבתריה ומייתי ליה לביתיה כי אתא רב דימי אמר עיר אחת היתה לו לינאי המלך בהר המלך שהיו מוציאים ממנה ששים רבוא ספלי טרית לקוצצי תאנים מע"ש לע"ש כי אתא רבין אמר אילן אחד היה לו לינאי המלך בהר המלך שהיו מורידים ממנו ארבעים סאה גוזלות משלש בריכות בחדש כי אתא ר' יצחק אמר עיר אחת היתה בארץ ישראל וגופנים שמה שהיו בה שמנים וזונות אדום כהנים נשואים לשמנים וזונות אחיות כהנות ובדקו רבנן מטורא ועד נהרדעא ולא אשכחו בר מבנתיה דרב חסדא דהוו נסיבן לרמי בר חמא ולמר עוקבא בר חמא ואע"ג דאינהי הוו כהנתא אינהו לא הוו כהני אמר רב כל סעודה שאין בה מלח אינה סעודה אמר רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן כל סעודה שאין בה *שריף אינה סעודה: **מתני'** אבל ענבים ותאנים ורימונים מברך אדרהים שלש ברכות דברי רבן גמליאל וחכ"א ברכה אחת (מעין שלש) ר"ע אומר אפי' אכל שלק והוא מזונו מברך עליו ג' ברכות *השותה מים לצמאו מברך שהכל נהיה בדברו ר' טרפון אומר *בורא נפשות

באוכלי פירות גנוסר שנו. שהמליח עיקר שהוא כח להשיב הלב שמאכל מפני מתיקות הפירות והפת שלאחריו שפל מעשיב אחרת שמאכל הפירות ולא"ל עיקר ומליח עפל ולבריך על הפירות ולפטר כולהו וי"ל דמיירי שלא אכל הפירות כאותו מעמד ליע בשעה שאכל פירות גנוסר לא היה שם עדיין מליח ופת דלא היה יודע שיתלם לכו מתחם המתיקות: **מברך** על המלים. ואף על גב דלתמעטינן דפת פוטר את הפרפרת אינמרינן לתמעטינן דפעמיים דפת עפל: **רבי** עקיבא אומר אפי' אכל שלק והוא מזונו מברך עליו ג' ברכות. ולא דמי להסיח דלעיל (דף לז.) הי"ג נתן רשות לי"ש לברך וכו' דשלחי הכא דאיקבע מזונים עליה: **על** הגפן ועל פרי הגפן. אכל על היין מברכים על הגפן ועל פרי הגפן דכיון דיין קובע ברכה לעצמו מעשה חביבותיה הוא הדין לאחריו ובתחילתו יש שתחתמין על אחרן ועל הפירות ויש שתחתמין על הגפן ועל פרי הגפן מיהו לכאורה משמע דל"ש לענות התחימה שהרי אין לאו מעצן לך לומר פרי הגפן במקום פרי הגפן אבל בעצמה היכא דלא מברכינן על הגפן אלא בתחתמה על האחן ועל הפירות כיון שמי אין לענות וכו' המיינינו מלריך להחיל בה מעין המאוחרת בתבה וכי"ש וכן משמע בירו' ומיהו לא הנו הטולה כן ויכול להיות מה שמחיריים מעין המאוחרת היינו דוקא בימיהם שהיו רגילין לקבוע אין ומאיני פירות לבל הלידיהא לא קבעי ופרי"ת היכא דאכיל מיני מזונות בגון דייסא ותמרים ומתי תמרא מברך ברוך אתה ה' אל"ה על המחיה ועל הכלכלה על הגפן ועל פרי הגפן ועל הגפן ועל פרי הגפן ועל הגפן ועל מטבת הבדה וכו' ואותם בלי אל"ה ועל האחן ועל המחיה ועל הפירות [ב] שם (כי אחת לב דימי אל' הכים בלא כדבר מקרא ישראל ולא"ה סמא מלי) הפ"ש:

מתני' "הביאו לפניו מליח (ה) תחלה ופת עמו מברך על המליח ופוטר את הפת שהפת מפלה לו *זה הכלל כל שהוא עיקר ועמו מפלה מברך על העיקר ופוטר את המפלה: **גבי'** ומי איכא מידי דהוי מליח עיקר ופת מפלה אמר רב אחא בריה דרב עויירא אמר רב אשי באוכלי פירות גנוסר שנו *אמר רבה בר בר חנה כי הוה אזלינן בתריה דרבי יוחנן למיכל פירות גנוסר הוינן בי מאה מנקטינן ליה לכל חד וחד עשרה עשרה וכי הוינן בי עשרה מנקטינן ליה כל חד וחד מאה מאה וכל מאה מינידו *דוה מחזיק להו צנא בר תלתא סאוי *ואכיל להו ומשתבע דלא טעים זיונא זיונא ס"ד אלא אימא מזונא רבי אבהו אכיל עד דהוה שריק ליה דודבא מאפותיה ורב אמי ורב אסי הוו אכלי עד דנתור מזיהו רשב"ל הוה אכיל עד דמריד ואמר להו רבי יוחנן לדבי נשיאה והוה משדר ליה רבי יהודה נשיאה באלושי אבתריה ומייתי ליה לביתיה כי אתא רב דימי אמר עיר אחת היתה לו לינאי המלך בהר המלך שהיו מוציאים ממנה ששים רבוא ספלי טרית לקוצצי תאנים מע"ש לע"ש כי אתא רבין אמר אילן אחד היה לו לינאי המלך בהר המלך שהיו מורידים ממנו ארבעים סאה גוזלות משלש בריכות בחדש כי אתא ר' יצחק אמר עיר אחת היתה בארץ ישראל וגופנים שמה שהיו בה שמנים וזונות אדום כהנים נשואים לשמנים וזונות אחיות כהנות ובדקו רבנן מטורא ועד נהרדעא ולא אשכחו בר מבנתיה דרב חסדא דהוו נסיבן לרמי בר חמא ולמר עוקבא בר חמא ואע"ג דאינהי הוו כהנתא אינהו לא הוו כהני אמר רב כל סעודה שאין בה מלח אינה סעודה אמר רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן כל סעודה שאין בה *שריף אינה סעודה: **מתני'** אבל ענבים ותאנים ורימונים מברך אדרהים שלש ברכות דברי רבן גמליאל וחכ"א ברכה אחת (מעין שלש) ר"ע אומר אפי' אכל שלק והוא מזונו מברך עליו ג' ברכות *השותה מים לצמאו מברך שהכל נהיה בדברו ר' טרפון אומר *בורא נפשות

מסורת השש

מתני' מליח · כל דבר מלוח: **רבי'** פירות גנוסר · פירות לארץ יש כגנת הבוכים מן הפת: **ויונה**. משמע מידי דבר אכילה: **מזונות**. דבר המשובח: **דעריך דודבא מפיפוי'**. מהאוכל מחליק ממלאתו מתוך לחלח פעים בארבו מחליק: **עד דמריב**. דעמו מטרפת: **באלונטי**. שלוכלוסי בני לחם: **ספלי תורה אור**

עריס. ספלים מלאים חתיכות דג תחוך שקוראים מוריי"ש: **לקולאי תאנים**. למאכל פוטנים שקוראים תאנים וכיו מרוכים עד שכל אלו לריכין לחם למאכל: **כריכות**. לריכין לחם: **כריכות**. קוביי"ל"ש בלעז"ו: **משלש כריכות בחדש**. ג' פעמים בחדש מוריידים ממנו כך: **שמנים וזונות מחיים**. שנים שחיים היו מלוח וכן מזונותיהם: **שריף**. תכשיל לת שיש בו מרק כמו שורפה היה: **מתני' מברך אחריסס ג' ברכות**. ל"ג לעמעמיה דלמר לעיל בפירקין (דף לז.) כל שהוא מז' המינים מברך אחריו ג' ברכות: **אפילו אכל אלף**. אל ירק: **ומוא מזונו**. אסמך עליו למזון: **ומסרגון**. לרכי אפוקין: **גבי' וברכם**. אכולהו קאי וכההוא קרא ג' ברכות לרמיי כדלמרינן בפרק אלמה שאכלו (דף מחב): **ארץ הפסיק הענין**. ולא קאי וברכם אלא אלחם דסמיך ליה: **ור"ג סמוא**. הפסקה לפרושי הכוה דכתיב בקרא קמת אתה ולמעוטי שאם כסכסה המות שהיא אין מ' בכלל ברכה אחי"כ עשאה לחם: **המשה המינים**. כולם מין דגן חטין ושעורין וכוסמין ושבולת שועל ושיפון כיסמין מין חטה שבולת שועל ושיפון מין שעורה: **מברך עליו ג"מזונות**. **אם עשאו הבשיל: כל שאוא מז' המינים**. משאר ז' המינים שלמעורים בבסמוק ולינו מין דגן: **אפרי דעץ על סגן ועל פרי הגפן ועל אחן המדם עוכה ורחבה**. אחרייהו קאי כולה עד סופה: **רב אמים בר"מ בו'**. אל"ג דדמיא לבתרלי: **הכא אמי**. מי מחתמינן בתרתי בהאי גוונא כגון על האחן ועל הפירות ולא הוא אחתמה בשתים ממש כדמפרש לה בפרק אלמה שאכלו (דף מט.): **הא לן והא לכו**. רב חסדא מבכל ובכבל אחמי על האחן ועל פירותיה ור' יוחנן מאלר ישראל ואתם אחמי על הפירות: **אגן מברכינן**. על פירותיה אחרן ישראל לאותה קאי ואגן לא אכלינן מינייהו ומברכים עליהו: קופרא

רבות וחסרונן: **גבי' מ"ט דר"ג** דכתיב °ארץ חטה ושעורה וגו' וכתיב ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם וגו' וכתיב °ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך ורבנן ארץ הפסיק הענין ור"ג נמי ארץ הפסיק הענין ההוא מבעי ליה *למעוטי הכוסס את החטה א"ר יעקב בר אידי א"ר רבינא °כל שהוא מרחשת המינין בתחלה מברך עליו בבו"מ ולבסוף ברכה אחת מעין שלש אמר רבה בר מרי אריב"ל כל שהוא משבעה המינין בתחלה מברך בורא פרי הגפן ולבסוף ברכה אחת מעין שלש א"ל אביי לרב דימי מאי ניהו [6] ברכה אחת מעין שלש א"ל °אפירי דעץ על העץ ועל פרי העץ ועל תנובת השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שהנחלת לאבותינו לאכול מפריה ולשבוע ממטובה רחם ה' אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל מקדשך ועל מזבחך ותבנה ירושלים עיר קדשך במהרה בימינו והעלנו לתוכה *ושמחנו בה כי אתה טוב ומטיב לכל דחמשת המינין על המחיה ועל הכלכלה ועל תנובת השדה כו' וזותם על הארץ ועל המחיה מיתתם במאי חתים כי אתא [7] רב דימי אמר רב חתים בר"ח ברוך מקדש ישראל וראשי חדשים הבא מאי רב חסדא אמר על הארץ ועל פירותיה ור' יוחנן אמר על הארץ ועל הפירות א"ר עמרם *ולא פליגי הא לן והא לה מתקיף לה ר"נ בר יצחק אינהו אכלי ואנן מברכין °אלא איפוך רב חסדא אמר על הארץ ועל הפירות ר' יוחנן אמר על הארץ ועל פירותיה אמר

מסורת הש"ס

[ל"ל שרש"ל מ"ל אמתל"ל לת המחלל שכמעי' עכון]

[ל"ל לה: מת.

עירוכין ג.

ל"ל לא הוה הש"ל

עירוכין יד:

דברים ח סס

[רשומנו בבכנטה כי אתה ה' טוב הכי]

שבת עב: יומא כה: ביצה ב. **תענית** יד: סוכה מח. [לעיל מב: ביצה יד: סוטה לז. ב"מ קיב. ב"ב קמז.]

עין משפט נר מצוה

קמב א מ"ר פ"ג מהל' ברכות הלכה ה והלכה ז סמג עשין כח טוש"ע ח"ח סימן ריב סעיף ג:

קמה ב מ"ר פ"ג שם סמג ג הלכה יא

קמו ג מ"ר פ"ג מהל' ברכות הלכה יג טוש"ע ח"ח סימן רח סעיף ב:

קמז ד מ"ר פ"ג מהל' ברכות הלכה יב טוש"ע ח"ח סימן רח סעיף ד:

קמח ה מ"ר פ"ג שם סמג עשין לאין סימן רח סעיף ד:

הגהות הב"ח

(ה) במשנת מליח בתחלה:

הגהות הגר"א

[6] מלי' ריטב"א בדפוס הלכה ה' סעיף ג'. ל"ב ח"ל דתחתת מינים על המחיה ועל הכלכלה כו' עד טוב וטבוב לכל ומחם על האחן ועל המחיה תאיר דעון על הגפן ועל פרי הגפן . דחמאל על הגפן ועל פרי הגפן . דחמאל על הגפן ועל פרי הגפן . המחמל מלי' מחים לב המבדא לאחר כו' . כן הגה ב"י ר"ף ורא"ש ומלא"ג שלמו ל"ע למה בפסק מה' מינים : [ב] שם (כי אחת לב דימי אל' הכים בלא כדבר מקרא ישראל ולא"ה סמא מלי) הפ"ש :

גליון הש"ס

גבי' לשמעמי הכוסס את החטה. ע' לעיל ל"ז: עי"ש תוס' ד"ה כוסס :

[עי' תוס' לעיל לז.ד"ה כוסס ותוס' לקמן מט. ד"ה ר"ש]

ברכות מד:

אמר רב יצחק בר אבדימי וכו', בבאור סברתו: עי' רש"י, תוס' ר"י החסיד, ריטב"א פנ"י וצל"ח, ועי' באור הגר"א רח' סקי"ט

זמנא דכי מדכרנא וכו', באור הלשון: עי' הפלאה, ועי' דינים והנהגות מהחזו"א פ"ז ד', ובאור הגר"א רח' יט'

ולבני מערבא וכו', והאם בירכו על שאר מצוות מלבד תפילין? עי' תוד"ה ולבני, רמב"ן מדה נא:

לאפוקי ריחני, והטעם שאין מברכים עליו? עי' רש"י נדה נב., ב"ח מג"א ערוה"ש וכה"ח רטז'.

כל ירק וכו', עוד בענין זה: עי' עירובין נה: רש"י ותוס' שם, רמב"ם דעות ד' ט', ועי' רש"י ומהרש"א אי שתי המימרות של ר' יצחק כאן נחלקו, ובענין כרוב: עי' לעיל לט. ע"ז כט. ועינים למשפט, ועי"ש עוד בענין תרדין.

לע"נ הג"ר חיים בן-ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשעח'
לתגובות הערות והארות ולקבלת הדף בדוא"ל מידי יום ניתן לפנות ל-
7652935@gmail.com או בין הסדרים למספר - 0527652935

עבידנא כסלסו. וכן אמו נוהגין כרב אמי דמברכינן כתר מיד וכתר ירקא בורא פרי האדמה: **ולבני** מערבא דמברכין הכי כתר וכו'. ואמרן לא מברכינן ברכה דלמזור תקון ברכה דלמזור תקון ברכה דלמזון מיהא דלכם לאמקם מיהא ומאמרה אם כתקה כתאם לאמעבדה מימיה וגו' אבל אמו אמסלקין אתקן בתלי הוים לו אחי: נסלקן כגילה לא שייך חקה ודוקא לדידהו דקסברי לילה לאו זמן תפילין הוא ומימיה ימימה אתא לאמעוקי לילות שייכא ברכה דמקה אבל אמן דקיי"ל דלילה זמן תפילין הוא ואמן אמפיקין הספוק ומאמרה אתקה וגו' בפסח ומה שלין אמו מגיחיה לאוקן בגילה מפני שמא יפיח בהן אחי' נמתין לסלקן עד הלילה לא מברכינן אמ"ג דאמן קיימא לן דבסח וי"ט לאו זמן הפילין אפ"ה לא מברכינן דדוקא לדידהו דסביל"ל לאו מקה קלו אתפילין מברכי' ואדע שהרי איכהו נמי לא היו מברכין אלא אתפילין לאוזדייהו מעוס לאמיה בהו מקה אבל אקאר מלום כגון ליליה ולילה ובוסכה לא היו מברכין (והא"ם הכא) ומקה הכי מפי לאמעוי הכי לאמקה אחר מלום אמי מברכא":

דאמקרמיה

קופרא - כל מיני כסר: **אבל ירקא לא** - לריך לברוכי אתריהם: **הוי לפרי** - מר זוטרא שהוחזר אתן יחיד בלא שם אביו עביד ברכ ילחק בר אבדימי שהוחזר בשמו וכשם אביו: **ומרי כחד** - מר בר רב אמי שהוחזר בשמו ובשם אביו עביד כו' ילחק שהוחזר יחיד: **ובולבו** - אתן ברכ אפא: **כל שעטון ברכה** - מנסנא היא במסכת נדה: **לעטוטי ירקא** - וכ"ש מיא: **לעטוטי מלוח** - אין מברכין בשמסלקין תפילין ולילית ואחר אתקינא סופר ולולב: **כל שהוא כבילה** - אין לך מין מאכל שאינו כבילה אלא שהוא בילה מוהם לנוף ממנו: **מגולגלתא** - אלייה לחה ודיפה אמריקון לוחם: **קייבי** - מדוח מחזיקות לוג: **מגולגלתא מגיחיה** - מוהם מגיחתא קייבי: **מגיחתא** - אלייהם קשה מוהם מתרגיש קייבי: **מכוסלתא** - כמיס עלה אל"ל יגלו כל שהוא כבילה בילה מוהם ממנו: **בקלא על כרוב אנו** - שהוא מזון דמגיח לקמן כרוב לאמזון: **כריסין** - כרחי: **כל ירק מי מוריך** - נוטל תולה הקנים: **כל קנן** - אלא גדל כל גרמו ולקמן מפרש כמה כל גרמו: **כל נפש** - דבר מי שאוכל אלא כגון דגים קטנים שגדלו כל גרמן: **הקריב לנפש** - האוכל מן הבהמה המקרב חיות אלא ולקמן מפרש לם: **לוי לביה** - לכרס האוכל נפש: **נלעפים** - מוסכו ומאלימו: **לגלגינהו** - בקדרה הרבה אלא ילמוך למוסכו בקניו: **קודם ארבע שעות** - שאינו זמן סעודה והריה קשה לבני אדם המספיים עמו קולם אבילה שהגוף ריקן: **כלידך דר' יצחק מכירא לי** - אבל אסור לספר לא מכירא לי: **כר ווזא** - כלומר אמן ומוב שעוה זוז: **דליה ביה רבעא** - אלא גדל עד רביעיה אלו כגון עלה רביעים אל אין גדי כדי רביעים אל אמיר גדול וכן כל דבר: **גילדני דבי גילי** - דגיס קטנים מאלו ומאיין בין הקנים בתנם ואין דרכן לגדל יותר אבל הא קנן ממין הא גדול ולא גדל ריבוכ זה הוא קנן מקנין: **עונקא** - אלר מקום ביה הבחיתה ומאוך לגב ולמעיים: **לבי כריך** - למקום אברכו אם אל הבחיתה: **ומי מיסן** - אבכיל אל פולינ"ל: **וסרס** - ולדיל"ה שהולך אלר בי: **יפרים הכבד** - מרפאה דבכרת אקרין לייבר"ם: **מבלי כבר** - היא קשה אבל בסמכאלה עם כבר אמן מתוים כחה: **מבלי יין** - כשאין שיהם לאחריהם יין: **מבלי עליה** - אלאו אולקה הרבה: **סודני** - בעל אבר אמרים ול' אפא מוכר אבר היה בדאמר בחיהו אבן (ל' סה:) מרקמא הדיב אפא אכרתו לא אפיר ואמר רב אפאלו לאו דבמלי אכרא לא לוקפרי (אבות קיב:) והוא אקרא אודני בדאמרינן אמרי בחנוך לבי אודנא ריהוא (אם): **דלא נפיש לבו אמרא** - אבאיר אבר לאהם: **כמלי אבריהו לפ** - לכמו אל אלם: **לוקי אבריהא** - בקנאיות אל אלים גדולות היהה

מסורת השים

עין משפט נר מצוה

[כתוס' מיהו לט. ד"ה אבל לאפוקי ובפ' ובתוס' נדה עא: ד"ה ולבני מערבא ישאל על זה ודע דבתוס' ד"ה אם אמר מלמלרים סדרים יפה ובלים מוסיף מגמרת לט: ד"ה ומאמרת]

[ל"ל יבוא וקן הוא לקמן לה: וקן לאחת בשיע"ב לכ. מיס פרשני]

[בשרון פי' סודני ידע שאים כדמלינו פרי הל ליפלון ונו' בנגעים מגמרת שם. ונדה יבב]

הגהות הגר"א

[ה] גמ' (דכם) תוי"ם:

מאי - מעבר אבר אמר רב יצחק בר אבדימי משום רבינו יעל הביאנא ועל מיני קופרא בתחלה מברך שהכל ולבסוף בורא נפשות רבות וכו' אבל ירקא לא ור' יצחק אמר אפילו מיא מר זוטרא עביד כרב יצחק בר אבדימי ורב שמי בר אשי עביד כר' יצחק וסימנך חד כרתי ותרי כחד א"ר אשי אנא זמנא דבי מדברנ' עבידנא בבולהו *תנן כל שטעון ברכה לאחריו טעון ברכה לפניו ויש שטעון ברכה לפניו ואין טעון ברכה לאחריו בשלמא לרב יצחק בר אבדימי לאפיקי ירקא לר' יצחק לאפוקי מיא אלא לרב פפא לאפוקי מאי לאפוקי מצות ולבני מערבא דבתר דמסלקי תפיליהו מברכי אקב"ו לשמור חקיו לאפוקי מאי לאפוקי דידהו א"ר יצאי א"ר כל שהוא כביצה ביצה טובה מכנו כי אתא רבין אמר מבא ביעתא מגולגלתא משהא קייסי סולתא כי אתא רב דימי אמר מבא ביעתא מגולגלתא משיתא מטיתא מארבע מבושלתא כל שהוא כביצה ביצה טובה הימנו לבר מבשרא: רע"א אפילו אכל שלק בו: ומי אוכא מידי דהוה שלק מזוני א"ר אשי בקלח של כרוב שנו ת"ר *מרחול יפה לשינים וקשה לבני מעים בריישין קשין לשינים ויפין לבני מעים כל ירק רך מזריק וכל קטן מקטין וכל נפש משיב את הנפש וכל קרוב לנפש משיב את הנפש כרוב למזון ותרדין לרפואה אוי לו לבית שהלפת עוברת בתוכו: אמר מר מרחול יפה לשינים וקשה לבני מעים מאי תקנתיה בלעטה ונשדייה בריישין קשין לשינים ויפין לבני מעים מאי תקנתיה לשלקינהו ונבלעינהו כל ירק רך מזריק א"ר יצחק במעורה ראשונה של אחר הקזה וא"ר יצחק כל האוכל ירק קודם ארבע שעות אסור לספר היכנו כאי מעמא משום ריחא וא"ר יצחק אסור לאדם שיאכל ירק קודם ארבע שעות אמימר ומר זוטרא ורב אשי הוו יתבי איתו קמיהו ירק רך קודם ארבע שעות אמימר ורב אשי אכול ומר זוטרא לא אבל אמרו ליה מאי דעתיך דא"ר יצחק כל האוכל ירק קודם ארבע שעות אסור לספר היכנו משום ריחא והא אנן דקא אכלינן ולא משתעינן בהדן אמר להו אנא כאידך דר' יצחק ס"ל דא"ר יצחק אסור לאדם שיאכל ירק רך קודם ארבע שעות כל קטן מקטין אמר רב חסדא אפילו גדיא בר זוזא ולא אמרן אלא דליתיה ביה רבעא אבל איתיה ביה רבעא ליתי לן בה כל נפש משיב אמר רב אחא בר יעקב עונקא א"ל רבא לשמעיה כי מייתית לי אומצא דבישרא טרם ואייתי לי מהיכא דמקרב לבי ברוך כרוב למזון ותרדין לרפואה כרוב למזון אין ולרפואה לא והא תניא *ששה דברים מרפאין את הדולה מרחלו ורפואתן רפואה ואלו הן כרוב ותרדין ומי סיסין *דבש [ה] וקובה והרת ויותרת הכבד אלא אימא כרוב אף למזון אוי לו לבית שהלפת עוברת בתוכו איני והא אמר ליה רבא לשמעיה כי חזית לפתא בשוקא לא תימא לי במאי ברכת ריפתא אמר אביי מבלי בשר ורבא אמר מבלי יין איתמר רב אמר מבלי בשר ושמואל אמר מבלי עצים ורבי יוחנן אמר מבלי יין א"ל רבא לרב פפא *סודני אנן תברינן לה בבשרא וחמרא אתון דלא נפיש לבו חמרא במאי תבריתו לה א"ל בציבי כי דא דביתהו דרב פפא בתר דמבשלא לה תברא לה בתמנן אופי פרסיתא תנו רבנן דג קטן מליח פעמים שרוא ממית בשבעה בשבעה עשר ובעשרים ושבעה ואמרי לה בעשרים ושלשה ולא אמרן אלא במטוי ולא מטוי אבל מטוי שפיר לית לן בה ודלא מטוי שפיר לא אמרן אלא דלא שתה בתריה שכרא אבל שתה בתריה שכרא לית לן בה: ודשתה מים לצמאו וכו' לאפוקי מאי א"ר אידי בר אבין לאפוקי למאן דתנקריה

הרנקריה

שורפה מחה קדרים הלפה: **פעמים שהוא ממית** - ואלו הן ביוס שכמה ימים למליחתו לו ביוס שכמה עבר לו ביוס שכמה ועשרים: מלו